

SAYI: 4
MAYIS - HAZİRAN
2026

EMEKLİ POSTASI

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ BÜLTENİDİR

YAŞASIN 1 MAYIS! KAZANACAK BİR DÜNYA VAR

■ XXXXXXXXXXXXX

Prof. Dr. Aziz Çelik

■ EMEKLİ YOKSULLUĞU VE DERİNLEŞEN BARINMA KRİZİ

Çağla Aydın

■ İHSAN ELİAÇIK İLE RÖPORTAJ

Hatice Özbay

■ TİP'Lİ EMEKLİLER / 1 MAYIS ALANLARINDAN

■ EMEKLİLİKTE SOSYAL YAŞAM

■ EMEKÇİ EMEKLİ ENGELLİ

İlker Ortaç

11 Mayıs 2026 – İzmir

17 Mayıs'ta gerçekleştirilecek TİP Emekli Çalıştay'ı kapsamında İzmir'de, emekli sendikaları ziyaretleri yapıldı. 2021 Tüm Emekliler Sendikası Konak Şubesi de ziyaret edilerek çalışmaya davet edildi.

26 Nisan 2026 – Alaçatı / İzmir

Alaçatı Ot Festivali'nde Çeşme ve Urla örgütlerimiz ile TİP'li Emekliler 3 gün boyunca stant açarak yurttaşlarla buluştu, emeklilerin sorunlarını anlattı ve "Bıçak Kemikte" sloganıyla 1 Mayıs çağrısını büyüttü.

12 Nisan 2026 – Kadıköy / Rıhtım

TİP'li Emekliler tarafından Kadıköy Rıhtım'da "AKP'nin Emekli Reform Paketine Hayır Diyoruz" bildirileri dağıtılarak Emekli Postası'nın satışı gerçekleştirildi.

28 Nisan 2026 – Edremit/Balıkesir

TİP ve TİP'li Emekliler olarak Edremit Cumhuriyet Meydanı'nda yurttaşlarla buluşarak tüm emekçileri ve emeklileri 1 Mayıs alanlarına davet ettik.

8 Mayıs 2026 – Beyoğlu – Kasımpaşa/İstanbul

TİP'li Emekliler, Kasımpaşa Kızılay Meydanı ve özellikle Cuma pazarında gerçekleştirdikleri bildiri çalışmasıyla yurttaşlarla buluştu. Emeklilerin yaşadığı geçim sıkıntısı ve hak kayıplarına ilişkin yapılan sohbetlerde vatandaşın yoğun ilgisi dikkat çekti.

6 Nisan 2026 – İstanbul

TİP'li Emekliler, Gezi Davası tutsağı Can Atalay için sürdürülen nöbetin 1442. gününde TMMOB'de "Adalet Bir Gün Herkese Gerekecek" pankartıyla nöbet tuttu. Nöbetin ardından Karaköy İskelesi'nde bildiri dağıtımı gerçekleştirildi.

İÇİNDEKİLER

HABERLER.....	2
TİP'Lİ EMEKLİLER	
BAŞYAZI	3
XXXXXXXXXXXX - YAYIN KURULU	
AKADEMİSYEN GÖZÜYLE	4
XXXXXXXXXXXX - PROF. DR. AZİZ ÇELİK	
BARINMA	6-7
EMEKLİ YOKSULLUĞU VE DERİNLEŞEN BARINMA KRİZİ - ÇAĞLA AYDIN	
RÖPORTAJ.....	8-10
İHSAN ELİAÇIK İLE RÖPORTAJ - HATİCE ÖZBAY	
TİP'Lİ EMEKLİLER.....	11
İSTANBUL'DA 1 MAYIS	
TİP'Lİ EMEKLİLER.....	12-14
1 MAYIS ALANLARINDAN	
EMEKLİLİKTE SOSYAL YAŞAM	15-17
SAĞLIK	15
DR. EMRAH KIRIMLI	
EMEKLİ GÖZÜYLE.....	16
SALİH ŞENCAN	
SPOR	17
REMZİ DİLLİ	
EMEKÇİ EMEKLİ ENGELLİ	18
İLKER ORTAÇ	
KÜLTÜR SANAT	19-21
FİLM DÜNYASI	19
YAMAN ÖGÜT	
SAHAF	20
MURAT YILDIRIM	
SUDOKU.....	21
15-16 HAZİRAN	22
ÇOK YÖNLÜ HAZIRLIK OLMADAN BAŞARI OLMAZ - ORHAN SİLİER	

KATKIDA BULUNANLAR

Düzeltilen: Hülya Key

Sayfa Tasarımı: Levent Dönmez, Yavuz Kaynar

EMEKLİ POSTASI KÜNYE

Sahibi: Türkiye İşçi Partisi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Hadice Özbay

Adres: Caferağa Mh. General Asım Gündüz Cd.
Yeğiner Sitesi B Blok No: 37 Kat: 2 D: 4,
Kadıköy / İSTANBUL

Türü: Yaygın, süresiz, parti bülteni

Matbaa: Deren Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
OSB Mah. Orkide Cad. No:9/Z Beylikdüzü / İstanbul

İletişim: editor@emeklipostasi.org

MERHABA

YAYIN KURULU

EMEKLİ POSTASI'nın 4. sayısı, dünya emekçilerinin birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ın ülkemizin her yerindeki alanlarda coşkulu bir şenlik havasında, dayanışma içerisinde ve kitlesel olarak kutlanmasının ardından elinize ulaştı.

İstanbul'da ise "Kazanacak Bir Taksim Var!" iradesiyle Mecidiyeköy'de, güvenlik güçlerinin yoğun engelleme çabası ve barikatlarına rağmen buluşan binler gelecek yıllardaki kitlesel Taksim buluşmalarının önünü açmıştır.

Maden işçilerinin, işçi sınıfı mücadeleleri tarihinde özel bir yeri vardır. Bu anlamda Nisan ayı ortasında Eskişehir'den Ankara'ya yürüyen, açlık grevi dahil bütün mücadele yöntemlerini kararlılıkla uygulayarak talep ettiği tüm hakları kazanan Doruk Maden işçilerinin İstanbul'daki 1 Mayıs kutlama yelkenine doldurduğu rüzgâr göz ardı edilemez. Örgütlü hak arama mücadelesi, kararlılık ve kazanım siyaseti konusunda sosyalist sola ders veren ve örnek olan Doruk Maden işçilerini selamlarken, sınıftan öğrenecek çok şeyimiz olduğunun da altını çiziyoruz.

Dergiyi yayına hazırlama döneminin sonrası ise 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin arifesine denk geliyor. Bundan 56 yıl önce sendikal haklarını savunmak için sel olup akan yüzbinler Türkiye işçi sınıfı tarihine en büyük mücadele destanlarından birini armağan etmiştir. Bu sayımızda hem 1 Mayıs hem de 15-16 Haziran ile ilgili yazılara yer vererek örgütlü mücadelenin altını çizmeyi ve genç kuşaklara deneyim aktarımı yapmayı düşündük.

Dördüncü sayının tematik dosya konusunu "Emeklilikte Sosyal Yaşam" olarak belirledik. Bu doğrultuda; barınma, hukuk, spor, sağlık, beslenme, engelli yaşam konularında yazılara yer verdik. Aslında sosyal yaşamın dolaylı parçası olan barınma meselesini, yoksullaşan emekli kesiminin barınma krizi olarak ele alan yazı da bu tema içinde değerlendirilebilir.

Önümüzde Kurban Bayramı var. Sosyal yaşamın en yaygın ve kapsayıcı olduğu bu bayramı göz önünde bulundurarak röportaj köşesinde ilahiyatçı yazar İhsan Eliaçık'a yer verdik. Farklı bir pencereden «ibadet, kurban, sömürü, bölüşüm, bağımsızlık vb.» konulardaki görüşlerini ilgiyle karşılayacağınızı düşünüyoruz. Ve elbette, kültür ve sanat. Okuduklarımızı, izlediklerimizi sizlerle paylaşmaya ve tavsiye etmeye devam edeceğiz. Sudoku köşemizi geçici ve kalıcı unutkanlığımızın panzehiri olarak görüyor ve şiddetle öneriyoruz.

Önümüz yaz ve bu yaz sıcak geçecek. Yeryüzündeki bütün karşı devrimci saldırıların sorumlusu, neo-liberal düzenin askeri aparatı NATO bu yılki zirvesini temmuz ayında Ankara'da gerçekleştirecek. Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm mücadelesini 1960'lı yılların başından beri sürdüren dünün emekçileri, bugünün emekçileri de eli kanlı katillerin ülkemizde yapmayı planladıkları zirveyi protesto eden devrimci güçlerin yanında yerlerini alacak, NATO DAĞITIL SIN! diyecekler.

EMEKLİ YOKSULLUĞU VE DERİNLEŞEN BARINMA KRİZİ

ÇAĞLA AYDIN

TİP Barınma Hakkı Çalışma Grubu Koordinatörü

Türkiye’de son yıllarda derinleşen ekonomik kriz, yüksek enflasyon ve konut piyasasında yaşanan kontrolsüz fiyat artışları, emekliler açısından barınma sorununu ülke çapında ağır bir toplumsal mesele hâline getirmiştir. Uzun yıllar çalışarak üretim süreçlerine katılmış milyonlarca emekli, bugün düşük emekli aylıkları ve hızla artan yaşam maliyetleri nedeniyle temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmaktadır. Özellikle kira fiyatlarındaki kontrolsüz yükseliş, emeklilerin önemli bir bölümünü yoksulluk, güvensizlik ve sosyal dışlanma ile karşı karşıya bırakmaktadır. Barınma hakkının piyasa koşullarına terk edilmesi, yaşlı nüfus açısından yalnızca ekonomik değil aynı zamanda sağlık, bakım ve toplumsal yaşama katılım boyutlarıyla da çok yönlü bir hak kaybına dönüşmektedir.

Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi’nin tanımına göre barınma hakkı; güvenli, sağlıklı, erişilebilir ve insan onuruna uygun yaşam koşullarını kapsamaktadır¹. Özellikle yaşlı nüfus açısından barınma; sağlık hizmetlerine erişim, bakım desteği, sosyal ilişkile-

rin sürdürülebilmesi ve gündelik yaşamın güvenli biçimde devam ettirilebilmesi açısından temel bir kamusal hak niteliği taşımaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ise güvenli ve erişilebilir konut koşullarını, yaşlı bireylerin sağlıklı yaşlanma süreçlerinin temel bileşenlerinden biri olarak tanımlamaktadır². Bu nedenle emeklilerin yaşadığı barınma sorunu yalnızca bireysel bir ekonomik mesele değil, sosyal devlet politikalarının niteliğinin temel göstergelerinden biridir.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2025 verilerine göre Türkiye’de altmış beş yaş üstü nüfus oranı %11,1 seviyesine oranına yükselmiştir³. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yayımlanan “Aktif Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu”nda da Türkiye’nin hızla yaşlanan ülkeler arasında yer aldığı ve yaşlı nüfus oranının önümüzdeki yıllarda daha da artacağı vurgulanmaktadır. Raporda, 2040 yılı itibarıyla yaşlı nüfus oranının yüzde 16’ya ulaşmasının beklendiği belirtilmektedir⁴. Buna rağmen Türkiye’de yaşlılara yönelik sosyal konut, kamusal bakım ve yaşlı dostu kent politikalarının son derece sınırlı olduğu görülmektedir.

2025 yılı itibarıyla emekli aylıklarının önemli bir kısmı açlık sınırının altında kalmaktadır. Türk-İş tarafından açık-

lanan açlık ve yoksulluk sınırı verileri, emeklilerin yaşam maliyetleri karşısında hızla yoksullaştığını göstermektedir. 2026 yılı itibarıyla dört kişilik bir aile için açlık sınırı 34 bin 586 TL, yoksulluk sınırı ise 112 bin 660 TL olarak açıklanmıştır⁵. Buna karşın en düşük emekli aylığı, torba yasa ile 16 bin 881 TL yerine 20 bin TL seviyesine çıkarılmıştır⁶. Bu durum, en düşük emekli maaşının açlık sınırının yalnızca yüzde 66'sına karşılık geldiğini; başka bir ifadeyle bir emeklinin yalnızca temel gıda ihtiyaçlarını karşılayabilmek için dahi aylık yaklaşık 10 bin TL ek gelire ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. Yoksulluk sınırı ile karşılaştırıldığında ise en düşük emekli aylığı toplam yaşam maliyetinin yalnızca yüzde 22'sini karşılayabilmektedir. Özellikle kira, enerji, sağlık ve gıda harcamalarındaki artış dikkate alındığında, emeklilerin önemli bir bölümü maaşlarının büyük kısmını yalnızca barınma giderlerine ayırmak zorunda kalmakta; sağlık, beslenme ve sosyal yaşam ihtiyaçları ise ertelenebilir harcamalar hâline gelmektedir. Bu tablo, emekliler açısından barınma hakkının giderek daha erişilemez hâle geldiğini açık biçimde göstermektedir.

Özellikle büyükşehirlerde kira bedellerinin emekli maaşlarının önemli bölümünü tüketmesi, yaşlı bireyleri sağlık, beslenme ve ısınma gibi temel ihtiyaçlar arasında tercih yapmaya zorlamaktadır. Çok sayıda emekli için kira ödemesi artık yaşamın merkezindeki en büyük ekonomik yük haline gelmiştir. Özellikle sabit gelirli yaşlı bireyler için piyasa koşullarına bırakılmış konut sistemi ciddi bir güvencesizlik yaratmaktadır. Birçok emekli; çocuklarıyla birlikte yaşamak zorunda kalmakta, kent merkezlerinden uzaklaşmakta ya da sağlıklı ve güvencesiz konutlarda yaşamını sürdürmektedir. Bu durum yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal izolasyon ve psikolojik yoksullaşma anlamına da gelmektedir. Özellikle yalnız yaşayan yaşlı bireyler açısından güvenli konut eksikliği, bakım ihtiyacını ve sağlık sorunlarını daha da ağırlaştırmaktadır.

Yaşlı nüfus açısından barınma sorunu ile bakım hizmetleri arasındaki ilişki de giderek belirginleşmektedir. Türkiye'de kamusal huzurevleri ve yaşlı bakım kurumlarının kapasitesi mevcut ihtiyacın oldukça gerisindedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerine göre 2024 yılı itibarıyla Türkiye genelinde Bakanlığa bağlı yüz altmış sekiz huzurevinde yaklaşık 14 bin 712 yaşlıya hizmet verilirken, diğer kamu kurumlarına ait huzurevlerinde yaklaşık bin 940 yaşlı bakım hizmeti almaktadır. Aynı dönemde iki yüz altmış yedi özel huzurevinde ise yaklaşık 13 bin 30 yaşlı kalmaktadır. Böylece kamu ve özel sektör dahil olmak üzere huzurevlerinde bakım hizmeti alan yaşlı sayısı yaklaşık 29 bin 682 kişiyle sınırlı kalmaktadır. Buna karşın TÜİK verilerine göre Türkiye'de altmış beş yaş üstü nüfus 9 milyonu aşmış durumdadır. Başka bir ifadeyle yaşlı nüfusun yalnızca yaklaşık yüzde 0,3'ü kurumsal bakım hizmetlerine erişebilmektedir⁷.

Mevcut kapasitenin yetersizliği nedeniyle kamu huzurevlerinde uzun bekleme listeleri oluşmaktadır. Basına ve çeşitli araştırmalara yansıyan verilere göre huzurevi sırası bekleyen yaşlı sayısının 2024 itibarıyla yaklaşık 23 bine ulaştığı belirtilmektedir. Artan yaşlı nüfus, yalnız yaşayan birey sayısındaki yükseliş ve ekonomik kriz koşulları dikkate alındığında bu sayının önümüzdeki yıllarda daha da artacağı öngörülmektedir.

Kaynakça

1. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi (1991). Genel Yorum No. 4: Yeterli Barınma Hakkı.
2. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (2022). Aging and Health Report.
3. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2025.
4. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2025). Aktif Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu.
5. Türk-İş Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması (2025).
6. 7573 Sayılı Kanun Madde 7
7. <https://aile.gov.tr/haberler/evde-bakim-sisteminden-140-bin-yasli-yararlaniyor>

İHSAN ELİAÇIK ANLATIYOR: BAYRAMA EVET, KURBANA HAYIR!

RÖPORTAJ: HATİCE ÖZBAY

YOKSULLUK KADER DEĞİL!

Türkiye’de uzun yıllardır din ile sol siyaset arasına örülen ideolojik duvarlar, özellikle yoksulluk, emek ve sınıf meselesi üzerinden yeniden tartışılıyor. Emeklilerin açlık sınırının altında yaşamaya zorlandığı, insanların barınamadığı, bayramların dahi milyonlarca hane için ekonomik yük hâline geldiği bir dönemde; dinin yoksulluk, paylaşım ve adalet meselelerine nasıl yaklaştığı da daha görünür biçimde tartışma konusu oluyor.

Antikapitalist Müslümanlar hareketiyle tanınan ilahiyatçı-yazar İhsan Eliaçık ile emek, adalet ve inanç üzerine yaptığımız bu söyleşide; kurban ibadetinden emekli yoksulluğuna, sosyal adalet tartışmalarından 1 Mayıs yürüyüşlerine, Yeryüzü Sofraları deneyiminden NATO karşıtlığına kadar geniş bir çerçevede konuştuk.

Eliaçık bu söyleşide, Kur’an’ın yoksulluğu kader değil toplumsal eşitsizliğin sonucu olarak ele aldığını savunuyor; mülkiyet, paylaşım, emek ve dayanışma meselelerini İslami referanslarla yorumluyor. Biz ise bu tartışmayı sosyalist bir perspektiften, sınıf ilişkileri ve emek-sermaye çelişkisi ekseninde ele alıyoruz. Çünkü bugün mesele yalnızca dini yorumlama değil; aynı zamanda yoksulluğun nasıl üretildiği, servetin kimlerin elinde toplandığı ve milyonlarca insanın hangi koşullarda yaşamaya mahkûm edildiği meselesidir.

Oldukça uzun süren bu söyleşiyi, teknik nedenlerle akışını koruyarak kısaltmak zorunda kaldık. Yine de ortaya çıkan metnin; Türkiye’de din, emek, sınıf, yoksulluk ve sosyal adalet tartışmaları açısından önemli bir tartışma zemini sunduğunu düşünüyoruz.

- ❑ **Bugün Türkiye’de milyonlarca emekli maaşıyla geçemediği için kurban kesemiyor. Üstelik toplumda “Kesemiyorsan da borçlan, yine kes” gibi bir baskı da var. Sizce kurban kesmemek dini bir eksiklik midir? Geçim sıkıntısı yaşayan, temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayan bir emeklinin borçlanarak kurban kesmesi dini açıdan doğru mudur?**

Dini bir eksiklik değildir. Emekli vatandaşlarımızın “Kurban kesemiyoruz acaba dini bir vecibeyi yerine getirmemiş mi oluyoruz?” diye endişelenmelerine gerek yok. Çünkü kurban kesmek farz değil. İslam fıkındaki dört mezhebe göre kurban sünnettir, müstahaptır. Yani isteyen yapar, yaparsa komşularına dağıtır, sevap kazanmış olabilir. Ama herkesin mutlaka yapmak zorunda olduğu bir ibadet değildir.

Kur’an-ı Kerim’de bütün Müslümanların mutlaka kurban kesmesi gerektiğine dair açık bir emir yoktur. Kurban daha çok o dönemin toplumsal koşullarıyla ilgilidir. Mekke’ye dışarıdan gelen hacıları doyurmak, misafir ağırlamak amacıyla yapılan bir uygulamadır. O dönemde lokanta yok, toplu yemek sistemi yoktu. İnsanları doyurmanın yollarından biri deve kesmektir. Peygamberin de gelen yabancıları doyurmak amacıyla birkaç kez deve kestiği olmuştur. Ama bu herkes için zorunlu bir emir değildir. Dolayısıyla insanların kendilerini borç altına sokarak, kredi çekerek “Mutlaka kurban kesmeliyim” diye zorlanmaları doğru değil. Benim görüşüme göre bugün yapılması gereken şey, kurban kesmek yerine o parayı asgari ücretle yaşayanlara, emeklilere, borç içinde olanlara, evinin faturasını ödeyemeyen insanlara vermektir.

Çünkü Kur’an’da farz olan şey infaktır. Yani ihtiyaç sahibine elindeki ihtiyaç fazlasından vermek, dayanışma göstermektir. Allah “infak edin” diyor; “mutlaka kurban kesin” demiyor. O yüzden bugün imkânı olan insanların kurban kesmek yerine kurban parasını ihtiyaç sahiplerine vermesi bana göre Kur’an’ın ruhuna daha uygundur. Fitre, zekât ve dini amaçla verilen yardımların da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan insanlara ulaştırılması gerekir.

Bakara Suresi 219. ayetinde “Sana neyi infak edeceklerini sorarlar; de ki ihtiyaçtan fazlasını” denir. Yani ihtiyacın kadar yaşa, fazlasını paylaş diyor. Eğer bugün insanlar kurban kesmek yerine o parayı emeklilere, yoksullara, borç içindeki insanlara verseydi; hatta bu dayanışma kurumsallaşsaydı çok daha doğru bir yere giderdik.

Bayramlar İslam'da insanların birbirini ziyaret ettiği, küskünlerin barıştırıldığı, çocukların sevindirildiği bir dayanışma zamanıdır. Ama ben bayramın kurban kaniyla doldurulmasına karşıyım. Bu yüzden yıllardır eleştiriliyorum. Ben "kurbansız bayramı" savunuyorum. Bayrama evet, hayvan kesmeye hayır diyorum. Oysa mesele ihtiyaç fazlasını paylaşmaktır. Ben "helalinden zenginlik" söylemine de katılmıyorum. Bu topraklarda boşuna "çok mal haramsız olmaz" denmemiştir. Çünkü büyük servetlerin arkasında çoğu zaman sömürü ve biriktirme vardır.

❑ ***Yoksulluk ve din başlığında kritik bir yerde duruyoruz. Siz meselelere İslami açıdan bakıyorsanız, biz sosyalist açıdan bakıyoruz. Bugün İslam'a göre yoksulluk kader midir, yoksa adaletsizliğin sonucu mudur? Din insanlara yoksulluğa sabretmeyi mi öğretir?***

Yoksulluk, gelir dağılımındaki eşitsizliğin ve kurulmuş yanlış düzenin sonucudur. "Allah bizi yoksullukla imtihan ediyor, buna sabretmek gerekir" anlayışı Kur'an-ı Kerim'de yoktur. Tam tersine, bu söylem dini istismar edenlerin söylemidir.

Kur'an-ı Kerim'de sürekli zenginler eleştirilir. Çünkü para, mal biriktiriyorlar ve ellerindekini yoksullarla paylaşmıyorlar. Yoksullar suçlanmaz; eleştirilen taraf zenginlerdir. Tövbe Suresi 34-35. ayetlerinde altın ve gümüşü biriktirenlerin dağlanacağı söylenir. Yani ihtiyaçtan fazlasının paylaşılması gerektiği anlatılır. Dolayısıyla yoksulluk kader değil; adaletsizliğin sonucudur. Fussilet Suresi 10. ayetinde rızık kaynaklarının insanlar arasında eşit paylaşılması gerektiği anlatılır. Kur'an'da sadece adalet değil; eşitlik vurgusu da çok güçlüdür.

Bence Kur'an'ın zenginlik, yoksulluk ve mülkiyet konusundaki yaklaşımı bugün sosyalizme tekabül ediyor. Peygamber de esasında bir sosyal adalet mücadelesi yürütüyordu. Çünkü sorun inanç değildi. Mekke müşrikleri de Allah'a inanıyordu, Kabe'ye hizmet ediyorlardı. Ama peygamber "Malları yığıyorsunuz, ihtiyaç fazlasını paylaşmıyorsunuz" diyerek servetin belirli ellerde toplanmasına karşı çıktı. Bu yüzden ona "Sen bizim düzenimizi bozuyorsun" dediler.

Ben İslamiyet'i bir sosyal adalet hareketi olarak görüyorum. Bu yüzden Müslümanlarla sosyalistlerin doğal müttefik olması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü sonuçta aynı adaletsizliğe karşı mücadele ediyoruz. Türkiye'de özellikle Soğuk Savaş döneminde yürütülen "Yeşil Kuşak" politikalarıyla İslam dünyasıyla sosyalist dünyanın arasına bilinçli biçimde duvar örüldü. Dini cemaatlerin büyük kısmı sosyalizm düşmanlığı üzerinden şekillendirildi. Oysa ben Allah'a inanan sosyalistler de gördüm, din-dar ama dünyaya soldan bakan insanlar da gördüm. Bence ayırım inanç ayırımı değil; yöntem ve örgüt farklılığıdır.

❑ ***Latin Amerika'da rahiplerle sosyalistlerin, dindarlarla solcuların birlikte mücadele ettiği örnekleri görüyoruz. Türkiye'de ise din ile solculuk sanki birbirinin düşmanıymış gibi gösterildi. Sizce bunun nedeni ne?***

Evet, Türkiye'de uzun yıllar din ile solculuk birbirinin

düşmanıymış gibi gösterildi. Oysa Latin Amerika'da bunun tam tersini gördük. Rahiplerle sosyalistler aynı saf-ta mücadele edebildi. İslam dünyasında da Müslüman sol akımlar, Müslüman sosyalist düşünceler var. Ben Ali Şeriat'i'yi, Hasan Hanefi'yi okudum. İslam dünyasındaki sosyal hareketleri inceledim. Bu konuda kitaplar yazdım. Kur'an-ı Kerim'i baştan sona bu gözle okumaya ve yorumlamaya çalıştım.

Ali Şeriat'i bizim için çok önemli bir isimdir. Ama Türkiye'de bu damar yeterince gelişemedi. Bunun nedenlerinden biri Osmanlı mirasıdır. Çünkü burası bir imparatorluğun merkeziydi ve imparatorluk merkezlerinde muhafazakârlık çok güçlü olur. İslam dünyasındaki devrimci, muhalif ve eşitlikçi damarlar Osmanlı'da fazla görünür olamadı. Bir de Soğuk Savaş döneminin "Yeşil Kuşak" politikaları var. O süreçte özellikle dini çevrelere sürekli şu fikir işlendi: "Müslümanlıkta solculuk olmaz. Allah zengin Müslümanı sever. Zengin olacağız ki zekât vereceğiz."

Ama dikkat edin; burada yoksulluğun neden olduğu sorgulanmıyor. "Zenginler niye paylaşmıyor?" sorusu bile eksik kalıyor. Asıl soru şu: İnsanlar niye bu kadar zengin oluyor? Bugün sürekli "Çok çalıştı, zekiydi, hak etti" deniyor. Ama ben şunu söylüyorum: Helalinden zenginlik olmaz. Bir insan faiz geliri olmadan, rant geliri olmadan, kamu imkanlarını kullanmadan, bilgi tekeli oluşturmadan ve başkasının emeğini sömürmeden nasıl büyük servetlerin sahibi olabilir?

Kur'an'ın anlattığı şey ihtiyaçtan fazlasını paylaşmaktır. Peygambere "Neyi paylaşacağız?" diye sorduklarında "İhtiyaçtan fazlasını" diyor. Peki ihtiyaç nedir? Barınacak bir evin olacak, bir deven olacak, aileni geçindirecek imkânın olacak, bir yıllık güvencen olacak. Bundan fazlası Ademoğlu için "zaittir" yani fazlalıktır diyor. Bugün insanların büyük kısmı bırakın bir yıllık güvenceyi, kirayı bile ödeyemiyor. Emekliler, asgari ücretliler aynı anda ne ev sahibi olabiliyor ne güvende hissedebiliyor ne de geleceğini kurabiliyor. Normal olan; herkesin barınabildiği, geçinebildiği, güvenceli yaşayabildiği bir düzendir. Bugün Türkiye'de milyonlarca insan bunun bile altında yaşıyor.

❑ ***Siz sık sık barınma, eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaçların herkes için hak olması gerektiğini söylüyorsunuz. Bu yaklaşımınız bazı çevrelerce "fazla sol", hatta "sosyalist" bulunuyor. Siz buna nasıl bakıyorsunuz?***

Ben artık bu meselelerde ideolojik etiketlere çok takılmıyorum. Sosyalizm dersin, adil düzen dersin, başka bir şey dersin... Ama insanın normal bir yaşam sürmesi gerekir. Bir insanın evi olmalı, barınabilmeli, temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeli. Bana göre insan olmanın en temel şartı budur. Cilalı taş devrinden beri insanlığın temel meselesi değişmedi: yeme, içme, barınma. Hala aynı. Bence kreşten üniversiteye kadar bütün çocuklar ücretsiz ve eşit eğitim almalıdır. Sağlık hizmetleri tamamen ücretsiz olmalıdır. İnsan hastalandığında nüfus cüzdanını alıp en iyi hastaneye gidebilmelidir. Bir toplum bunları sağlayabiliyorsa güçlüdür.

Şimdi soruyorum: Sosyalizm dediğimiz şey bunları vaat etmiyor mu? Nerede sosyalist uygulamalar olmuşsa barınma, eğitim ve sağlık haklarının daha güçlü savunulduğunu görüyoruz. Bence peygamberlerin yapmak istediği şey de buydu. Bunlar dinin dünyevi amaçlarıdır. İnsan önce bu dünyada insanca yaşayacak. Dünyayı harap edip ahireti kazanamazsınız.

❑ **Türkiye’de uzun yıllar boyunca “Müslümanlar 1 Mayıs’a gitmez” anlayışı hâkimdi. Siz ise hem Yeryüzü Sofraları’nı hem de camiden 1 Mayıs yürüyüşlerini örgütleyen isimlerden biri oldunuz. Bu süreç nasıl başladı?**

Biz ilk kez 1 Mayıs 2012’de yürüyüş yaptık. Öncesinde çeşitli gençlik hareketlerinin içinde bulunuyordum ama ilk kez o dönem örgütlü biçimde, pankartlarla, camiden çıkarak 1 Mayıs’a gitme fikri ortaya çıktı. Bir arkadaş grubu “Fatih Camii’nde toplanalım, ölen işçiler için giyabi cenaze namazı kılalım, sonra Taksim’e yürüyelim” dedi. Ben 50–60 kişi bekliyordum. Fatih Camii’ne yaklaşık 350 kişi geldi. Yürüyüş boyunca sayı büyüdü, Taksim’e vardığımızda yaklaşık 1500 kişi olmuştuk.

Orada özellikle şunu söyledim: “Yıllar sonra halkımız camilerden 1 Mayıs’a gider inşallah.” Çünkü Türkiye’de yıllarca camiler başka bir siyasal hatta mobilize edildi. Süleymaniye’de, Beyazıt’ta toplanan muhafazakâr gençlik Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının karşısına çıkarılmıştı. Biz ise tam tersini yapıyorduk. Deniz Gezmiş’in fotoğraflarının asılı olduğu 1 Mayıs alanına işçilerin yanında olduğumuzu söyleyerek yürüyorduk. Bu yüzden ben o yürüyüşe bu aynı zamanda “reddi miras” yürüyüşü dedim. Yani bize bırakılan sağcı, antikomünist mirası reddediyorduk.

Kur’an’da Necm Suresi 39. ayette “İnsan için emeğinden başkası yoktur” diyor. Emeğin kutsal olduğunu düşünüyorsanız işçinin yanında olmanız gerekir. Türkiye’de yıllarca dindarlarla emek hareketi arasında duvar örüldü. Biz o duvarı yıkıp köprü kurmaya çalıştık.

❑ **Yeryüzü Sofraları nasıl ortaya çıktı?**

Yeryüzü Sofraları 2011 yılında başladı. Aslında lüks otellerde verilen gösterişli iftarlara karşı bir protestoydu. İlk sofrayı Beşiktaş’taki Conrad Otel’in önünde kurduk. 60–70 kişi vardı. Yerlere sofralar serdik, peynirle, hurmayla, suyla iftar açtık. Bu çok dikkat çekti. Çünkü insanlar iftarın gösterişe dönüştürülmesine tepki duyuyordu. Sonra sofralar büyüdü, insanlar sahiplenmeye başladı. Gezi döneminde de bu ruh devam etti. Kamusal alanı paylaşmak, yan yana oturmak, aynı sofrada buluşmak... Bunların hepsi dayanışmanın başka biçimleriydi.

❑ **Gezi sürecinde kurulan mescit ve cuma namazı da çok konuşulmuştu. O günleri nasıl hatırlıyorsunuz?**

Biz ilk başta Gezi’ye “büyük bir kalkışma olacak” düşüncesiyle gitmedik. Emek Sineması’nın yıkımına ve ağaçların kesilmesine karşı bir tepki vardı. Biz de o yüzden gittik. Ama sonra olay büyüdü. Her gün oradaydık. Bir çadır kurduk, yanına küçük bir mescit yaptık. O sırada sürekli “Gezi’dekiler dinsiz, dine düşman” propagandası

yapılıyordu. Bunun üzerine gençler “Burada kandil yapalım, cuma namazı kılalım” dediler. Miraç Kandili’nde Kur’an okuduk, dua ettik. Ertesi gün cuma namazı için çağrı yaptık. Ve çok önemli bir şey oldu: Namaz kılanları solcular ve ateistler korudu. İnsanlar el ele tutuşarak güvenlik çemberi oluşturdu. Bu olay dünya basınına kadar çıktı. Benim hayatımdaki en önemli deneyimlerden biridir bu. Çünkü yıllardır anlatmaya çalıştığımız şey bir anda görünür oldu. Müslümanlarla solcuların, dindarlarla sekülerlerin aslında yan yana durabileceği görüldü.

Ama bunun bir bedeli de oldu. Dini çevrelerin önemli bir kısmı bizi aforoz etti. “Komünist oldu”, “dinden çıktı”, “Alevi oldu”, “Kürt oldu” dediler. Ben Kayseriliyim. Hâlâ bazı insanların gözünde korkunç bir yere konuluyorum. Ama bunların hiçbirinden pişman değilim.

❑ **2025 NATO Zirvesi’nde askeri harcamaların kademe olarak %5’e çıkarılması kararı alındı. Türkiye’de İncirlik, Kürecik gibi üsler var. Bunlar yıllardır Ortadoğu operasyonlarının merkezlerinden biri oldu. Bu nedenle NATO meselesi bizim için doğrudan siyasi bir meseledir. Türkiye’de de ekonomik kriz ve hayat pahalılığı büyük ölçüde “güvenlik”, “savunma” ve savaş politikaları üzerinden meşrulaştırılıyor. Siz NATO’yu bugün nasıl değerlendiriyorsunuz? Yaklaşan NATO zirvesine karşı bir tutum alacak mısınız?**

Ben NATO’nun artık dünyada gereksiz bir kurum hâline geldiğini düşünüyorum. Sovyetler Birliği’nin yıkılmasından sonra NATO kendisine yeni düşmanlar üretmek varlığını sürdürmeye çalıştı. Bugün savaş politikaları üzerinden toplumlar korkuyla yönetiliyor. Türkiye’de ekonomik krizin, hayat pahalılığının önemli bir kısmı da “savunma sanayii”, “güvenlik” ve “korunma” söylemleriyle meşrulaştırılıyor. Oysa savaş olmasa, bu kadar silahlanma olmasa toplumların kaynakları başka alanlara aktarılabilir.

İhsan Eliaçık söyleşi boyunca yalnızca kurban ibadeti ya da dini yorumlar üzerine değil; yoksulluk, emek, savaş politikaları ve toplumsal adalet üzerine de konuştu. Kur’an’daki paylaşım ve “infak” vurgusunu öne çıkarırken, yoksulluğun kader değil eşitsiz düzenin sonucu olduğunu savundu. Türkiye’de yıllardır din ile sol arasında örülen duvarların aşılması gerektiğini, emek ve eşitlik mücadelesinde ortak bir zeminin mümkün olduğunu söyledi.

Bu çerçevede 2020 yılında iki kez düzenlenen “İslam ve Sol Çalıştayı”nı da hatırlattı. İki gün süren bu buluşmalarda farklı siyasal ve düşünsel çevrelerden insanların bir araya geldiğini, konuşmaların kitaplaştırıldığını ve hâlâ erişilebilir durumda olduğunu anlattı. Yan yana gelemez denilen kesimlerin aslında emek, eşitlik ve kapitalizm tartışmalarında ortak söz üretebildiğini vurguladı. Bugün milyonlarca emeklinin geçinemediği, barınmadığı, temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı bir ülkede; bu tartışmaların yalnızca teolojik değil, aynı zamanda sınıfsal ve siyasal bir anlam taşıdığı açık. İhsan Eliaçık aracılığıyla tüm emeklilere selamlarını iletiyor. Biz de kendisine teşekkür ediyoruz.

İSTANBUL'DA 1 MAYIS: TAKSİM İRADESİ ABLUKAYA RAĞMEN ALANLARDAYDI

HATİCE ÖZBAY

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı **Erkan Baş**, Nisan 2026'da Meclis'te yaptığı grup toplantısında 1 Mayıs'ın İstanbul'da Taksim Meydanı'nda kutlanacağını açıkladı. Ardından 1 Mayıs günü saat 11.00'de Mecidiyeköy'de toplanarak Taksim'e yürüneceği duyuruldu.

İstanbul Valiliği ise Kadıköy İskele ve Kartal Meydanı dışındaki kutlamalara izin vermediğini açıklayarak Taksim ve çevresinde kapsamlı yasaklar uyguladı. Beyoğlu, Beşiktaş, Şişli ve Taksim hattında ulaşım büyük ölçüde durduruldu; metro ve tramvay seferleri iptal edildi, deniz ulaşımı kısıtlandı, otoparklar boşaltıldı, çöp konteynerleri toplatıldı ve otobüs durakları söküldü. Böylece Taksim-Mecidiyeköy-Şişli hattında geniş çaplı bir abluka kuruldu.

Taksim'e yürüyüş çağrısı yalnızca Türkiye İşçi Partisi ile sınırlı değildi. Taksim'in 1 Mayıs Meydanı olduğunu ve bunun Anayasa Mahkemesi kararlarıyla da sabit olduğunu belirten HKP, SOL Parti, EMEP, Halkevleri, Umut-Sen, Öğrenci Kolektifleri, SGDF, ESP, Partizan, Mücadele Birliği, Alinteri, BDSP, Köz ve Komün gibi sendika, siyasi parti ve demokratik kitle örgütleri de Mecidiyeköy'de toplanarak Taksim'e yürüyüş çağrısı yaptı. Mecidiyeköy bu çağrı doğrultusunda Taksim'e yürüyüşün toplanma ve başlangıç noktası olarak belirlendi. Aynı gün Kaldıraç Hareketi üyeleri de Boğaz Köprüsü'nden Taksim'e yürümek istedi; köprüde yapılan yürüyüş sonrası çok sayıda kişi gözaltına alındı.

Alanda gençlerin ve yaş almış kişilerin ve emeklilerin yoğunluğu dikkat çekiyordu. Türkiye İşçi Partili Emekliler de kortej boyunca taşıdıkları dövizler ve sloganlarla alandaki görünür yapılardan biri oldu.

Polisin yaygın müdahalesi sırasında Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı **Erkan Baş** gazdan etkilenen isimler arasında yer aldı. TİP İstanbul Milletvekili **Sera Kadıgil** de alanda müdahaleye maruz kaldı. İstanbul Barosu sekreteri Avukat **Yelda Koçak Urfa**'nın yüzüne yakın mesafeden gaz sıkıldı; **Yelda Koçak Urfa** bu müdahaleye ilişkin suç duyurusunda bulunacağını açıkladı.

Alanda bulunan **Erkan Baş**, müdahale sonrası yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı:

"İnsanlar haklarını kullanıyorlar. 1 Mayıs'ı kutlamak istiyorlar. Bunun karşılığının gaz, cop, barikat, TOMA olmaması gerekir. Bunun kimseye katacağı bir şey yok. Biz zaten bu iktidarın zorbalıklarını biliyoruz, biz zaten bu iktidarın demokrasiyi, özgürlükleri daralttığını biliyoruz. Bunu bir kez daha ispatlamalarına gerek yok. Bıraksınlar burada toplanan işçiler, gençler, emekçiler, emekliler ülkenin geleceğine ilişkin sözlerini söylesinler. Zaten bütün yollar polis tarafından kapatılmış durumda.

Bizim Taksim'de onlarca arkadaşımız katledildi. Onların

anısına meydana karanfillerimizi bırakmak istiyoruz. Bir de teslim olmayacağımızı, mutlaka kazanacağımızı, haklı olduğumuzu gösteren bu bareti, madencinin sesini Taksim Meydanı'na taşımak istiyoruz. İlgilileri sorumlu davranmaya çağırıyoruz. Ülkeyi germeye gerek yok. Zaten insanların elinden seçme-seçilme hakkını almışsınız, zaten Anayasa'yı uyguluyorsunuz. Bırakın bari insanlar yürüme hakkı kullansın."

Emniyet güçleriyle yapılan görüşmeler sonuçsuz kaldı ve polis Mecidiyeköy'de toplanan kalabalığa biber gazı ve TOMA ile müdahale etti. Müdahale sırasında gazın doğrudan yüz hizasına sıkıldığı ve yakın mesafeden kullanıldığı görüntüler yayıldı. **Erkan Baş** da müdahaleden etkilenen isimler arasındaydı.

Gözetimler yalnızca yürüyüş hattıyla sınırlı kalmadı; Mecidiyeköy ve çevresindeki sokaklarda ve kafelerde bulunan kişiler de alandan çıkarıldı ve 576 kişi gözaltına alındı. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkan Yardımcısı **Doğan Ergün**, Parti Meclisi üyeleri **Deniz Öztürk** ve **Deniz Gülşen** ile Türkiye İşçi Partisi'nden çok sayıda yönetici ve parti kadrosu da gözaltına alındı. Emek Partisi İstanbul İl Başkanı **Sema Barbaros**, Umut-Sen örgütlenme koordinatörü **Başaran Aksu** ve Halkevleri Genel Başkanı **Nebiye Merttürk**'de gözaltına alınanlar arasındaydı.

Gözaltına alınanlar Vatan ve Gayrettepe emniyet binalarına götürüldü ve işlemlerinin ardından sağlık kontrolü için hastanelere sevk edildi. Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) İstanbul Şubesi sabah saatlerinde yaptığı açıklamada gözaltına alınan 576 kişinin tamamının serbest bırakıldığını duyurdu. Öte yandan 1 Mayıs öncesinde yapılan operasyonlarda gözaltına alınan 47 kişiden 23'ü adliye sevk edildi; Sulh Ceza Hakimliği bu kişilerden 14'ü hakkında tutuklama, 9'u hakkında ev hapsi kararı verdi.

Mecidiyeköy'de yürüyüşçüler arasındaydım. Yağmura rağmen havada asılı kalan gaz kokusuyla baş etmeye çalıştık. Bir noktadan sonra nefes almakla geri çekilmek arasında kalıyorsunuz. Kalabalık dağınık olarak ilerlerken zaman zaman tek bir slogan yükseliyordu: "**Fabrikalar, tarlalar, siyaseti iktidar; her şey emeğin olacak.**"

1 Mayıs 2026, İstanbul'da yalnızca bir yürüyüşün engellendiği bir gün olarak değil, yasal bir hakkın fiilen sınırlandırıldığı bir gün olarak kayda geçti. 1977'den bu yana Taksim'in taşıdığı anlam düşünüldüğünde, Taksim'e çıkma talebinin yalnızca mekânsal değil, doğrudan siyasal bir hak talebi olduğu bir kez daha vurgulanmış oldu.

Öte yandan DİSK, CHP, DEM Parti ve bazı meslek odaları, valiliğin izin verdiği alanlarda, özellikle Kadıköy'de düzenlenen kutlamalarda bir araya geldi. DİSK Genel Başkanı **Arzu Çerkezoğlu**, Taksim yasağına ilişkin yaptığı açıklamada, "**Taksim yasağı AKP zihniyetinin sembolüdür. AKP toplumsal desteğini kaybettikçe daha baskıcı politikalara sarılıyor**" dedi.

1 MAYIS ALANLARINDANDAN

İSTANBUL

Emekçi Emekli Yürüyoruz Devrime

Türkiye İşçi Partisi yalnızca İstanbul'da değil, Türkiye'nin dört bir yanında ve yurt dışında toplam 90 farklı noktada 1 Mayıs alanlarındaydı. İl ve ilçe örgütleri, işçi havzaları, üniversiteler ve meydanlarda yapılan açıklamalarla Taksim iradesi ülke geneline taşındı. İstanbul'da yürüyüş engellenirken, farklı şehirlerden gelen görüntüler bu iradenin tek bir meydana sıkışmadığını, yaygın ve süreklilik taşıyan bir mücadele hattına dönüştüğünü gösterdi.

ANTALYA

Antalya'daki 1 Mayıs kutlamasında Türkiye İşçi Partisi korteji, "Fabrikalar, Tarlalar, Siyasi İktidar; Her Şey Emegin Olacak!" sloganlarıyla alana damga vuran gruplardan biri oldu. Kırmızı bayrak ve flamalarla yürüyen TİP'liler, Engels, Fidel Castro, Lenin ve Ali Önder Öndeş başta olmak üzere farklı mücadele önderlerinin fotoğraflarını taşıyarak diğer kortejlerden ayrıştı. "Devrimci İrade Yargılanmaz!" pankartı dikkat çekenler arasındaydı. Sarı baretli TİP'liler, "Kazanacak Bir Dünya Var" pankartının arkasında oldukça geniş ve disiplinli bir kortej oluşturdu. Kortejin önünde kurulan seygar ses sistemi -kiralanan bir sebze arabası üzerinden yapılan anonsler ve yayınlarla- coşkunun yürüyüş boyunca kesintisiz sürmesini sağladı. Emekçiler, emekliler ve gençler kol kola yürüdü. Sloganlar ve marşlarla ilerleyen kortej, alana güçlü ve örgütlü bir giriş yaptı.

ANKARA

Ankara'da 1 Mayıs, soğuk ve yağışlı havaya rağmen binlerce kişinin katılımıyla AKM'den Tandoğan'a yürüyüşle kutlandı. Kortejin önünde DİSK, KESK, TMMOB ve Ankara Tabip Odası yer alırken; CHP, DEM Parti ve çeşitli meslek örgütleri de alanda geniş katılım gösterdi. Türkiye İşçi Partisi, yürüyüşe büyük korteji, kırmızı bayrakları ve flamalarıyla, kendi üyelerinden oluşan bandosu eşliğinde katılarak öne çıktı. Alanda yapılan konuşmalarda "örgütlenme" ve "birliktelik" vurgusu yapılırken işçiler, öğrenciler ve emekliler taleplerini pankartlarla dile getirdi. Halaylar ve marşlarla süren kutlamalar, başkentte kitlesel ve örgütlü bir 1 Mayıs tablosu ortaya koydu.

İZMİR - SEFERİHİSAR

Türkiye İşçi Partisi Seferihisar örgütü, 1 Mayıs'a sabah saat 09.00'da Seferihisar'daki kutlamalara katılarak başladı. Saat 12.00'de ise Gündoğdu Meydanı'na geçerek İzmir'deki merkezi 1 Mayıs kortejinde yerini aldı.

İZMİR - KARŞIYAKA

İzmir'de 1 Mayıs'ta Türkiye İşçi Partisi Karşıyaka İlçe Örgütü, belediye önünden Emek ve Demokrasi Güçleri ile yürüyerek iskeleye ulaştı; Pasaport İskelesi'nden alana girerek kortejdeki yerini aldı. Kırmızı bayrak ve flamalarıyla ilerleyen TİP'in büyük korteji, kendi üyelerinden oluşan bandosu ile Ankara'da olduğu gibi İzmir'de de dikkat çekti. TİP'li Kadınların "Kara Düzene Karşı Kadınlar Kazanacak", emeklilerin ise "Emekçi Emekli El Ele, Yürüyoruz Devrime" pankartları öne çıktı.

Alanın bir diğer dikkat çeken anı ise DİSK Lastik-İş İzmir Şubesi üyesi işçilerin tepkisi oldu. Eski Şube Başkanı Zedin Yumlu'nin İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Cemil Tugay'a, "Sizin burada olmanız, burada konuşmanız işçi sınıfına hakarettir" sözleriyle yüklenmesi üzerine alanda gerilim yaşandı; Tugay alanı terk etti. Tugay, sonrasında yaptığı açıklamada belediyenin organizasyona katkı sunduğunu belirterek eleştirilere yanıt verdi.

MERSİN - BOZYAZI

Mersin'in Bozyazı ilçesinde 1 Mayıs 2026'da tarihte bir ilk yaşandı. Türkiye İşçi Partisi'nin öncülüğünde ilçede ilk kez 1 Mayıs kutlaması gerçekleştirildi. Bozyazı örgütü, kuruluşunun üçüncü yılında yaklaşık 130 kişinin katılımıyla düzenlediği etkinlikte davul ve ses sistemli müzik araçlarıyla ilçe sokaklarını dolaşarak 1 Mayıs coşkusunu yaydı.

ORDU

Ordu'da 1 Mayıs, beklentilerin üzerinde bir katılımı gerçekleşti. Saat 09.30'da Ceren Özdemir Meydanı'nda toplanan DİSK, KESK, CHP, Türkiye İşçi Partisi Ordu örgütü, SOL Parti, EMEP ve Tüm Emekliler Sendikası'nın da aralarında olduğu geniş bir kortej, İsmet Paşa Caddesi üzerinden Tayfun Gürsoy Parkı'na yürüdü. Alanın öne çıkan başlıklarından biri emeklilerin görünürlüğü oldu; Tüm Emekliler Sendikası'nın katılımı ve emeklilerin yoğunluğu dikkat çekti. Miting alanında emek örgütü temsilcilerinin konuşmaları yapılırken, etkinlikler şiir dinletileri, müzik, halay ve horonlarla sürdü. TİP ön saflarda yerini aldı.

MERSİN - MERKEZ

Mersin'de 1 Mayıs, sendikalar, siyasi partiler ve emek örgütlerinin katılımıyla eski Tefvîk Sırrı Gür Stadyumu önünden Cumhuriyet Meydanı'na yürüyüş ve mitingle kutlandı. Kortejde Türk-İş'e bağlı sendikaların ardından DİSK, KESK, meslek odaları ve siyasi partiler yer aldı; Liman-İş üyeleri vardiya sonrası alana katıldı. "Yaşasın 1 Mayıs", "Genel Grev Genel Direniş", "Vergide Adalet istiyoruz" ve "Kurtuluş Yok Tek Başına" sloganları öne çıktı. Miting, sanatçı Ali Altay konseriyle sürerken, yapılan konuşmalarda yüksek enflasyon, eriyen ücretler, vergi adaletsizliği, güvencesiz çalışma, kadın emeği, gençlerin gelecek kaygısı ve emeklilerin geçim sıkıntısı vurgulandı. Etkinlik, "Eşit, Özgür ve İnsanca Yaşam" çağrısıyla sona erdi.

TİP'Lİ EMEKLİLER

MANİSA - TURGUTLU

Turgutlu sokakları 1 Mayıs'ta emeğin ve dayanışmanın sesiyle yankılandı. "Kurtuluş Ellerimizde" diyen binlerce yurtaş omuz omuza yürüyerek mücadelenin coşkusu meydanlara taşıdı. 1978'den bu yana ikinci kez kutlanan ve kitlesellenen 1 Mayıs 2026'da TİP'li emeklilerin ön safalarda katılımı dikkat çekti.

EDREMIT

1 Mayıs günü Edremit Vergi Dairesi önünde toplanan emekten yana güçlerle birlikte Türkiye İşçi Partili emekliler, madencilerin açtığı yolu ve direnişini selamlayarak baretleriyle kortejde yer aldı. "Direne Direne Direnişten Zafere!" sloganları eşliğinde yürüyen kortej, coşkulu bir şekilde Şehit Hamdi Bey 1 Mayıs Alanı'na giriş yaptı.

ADANA

Adana'da 1 Mayıs kutlamaları, Cevat Yurdakul Caddesi'nde saat 13.00'te başlayan toplanmanın ardından TCDD İstasyon Meydanı'na yapılan yürüyüşle sürdü. DİSK, KESK, TMMOB, siyasi partiler ve emek örgütlerinin katıldığı yürüyüşte Türkiye İşçi Partili Emekliler de kortejde yer aldı. Yaklaşık bir saat süren yürüyüş boyunca sloganlar ve marşlar eşliğinde ilerleyen kortej, saat 14.45'te miting alanına ulaştı. Emekçilerin, gençlerin ve emeklilerin birlikte yürüdüğü alanda 1 Mayıs, kitlesel ve coşkulu bir atmosferle kutlandı.

İZMİT

İzmit / Kocaeli'nde 1 Mayıs, işçi kenti kimliğinin öne çıktığı kitlesel yürüyüşlerle kutlandı. İzmit Yürüyüş Yolu'nda bir araya gelen emek ve demokrasi güçleri, iş cinayetlerine, güvencesizliğe ve derinleşen yoksulluğa karşı sloganlarla yürüdü. Türkiye İşçi Partili Emekliler de kortejde görünür bir şekilde yer aldı. "Yaşasın 1 Mayıs, Yaşasın Sınıf dayanışması!" sloganlarının öne çıktığı yürüyüşte, Kocaeli'nin bir işçi kenti olduğu ve insanca yaşam mücadelesinin birlikte büyütüleceği vurgulandı.

BALIKESİR - GÖMEÇ

Balıkesir'in Gömeç ilçesinde 1 Mayıs coşkulu bir katılımı kutlandı. Genel-İş ve CHP kortejlerinin ardından en kalabalık ve en coşkulu yürüyüşlerden biri Türkiye İşçi Partisi Gömeç İlçe Örgütü tarafından gerçekleştirildi. Kırmızı bayraklar ve sloganlarla alanda dikkat çeken kortejde TİP'li Emekliler de görünür bir şekilde yer aldı. Gömeç'te son dönemde hızla büyüyen bir örgütlenme hattı kuran TİP'in, yerel deneyime sahip kadrolarla çalışmalarını sürdürdüğü ve emeklilerin de bu mücadelede aktif rol aldığı görüldü.

DÖRT BASAMAK

EMRAH KIRIMLI

Aile Hekimi

Günümüzün sağlık sistemi başta şehirlerdeki olmak üzere tüm ileri yaştakiler için tam bir eziyet hâlidir. Dijitalleşmiş bir sağlık çağındayız ancak ileri yaştakiler o dijital dönemden önce doğdular ve dijital göçmen olarak adlandırılıyorlar. Ülkemizde sağlık alanında geniş bir randevu krizi var ama dijital göçmen iseniz bu krizle karşılaşmıyorsunuz bile. Randevu almak için Internet, e-nabız, telefon gibi tüm teknolojik araçların kombinasyonuna ihtiyacınız var. Yaşı ilerlemiş olanların bu araçlarla, değil randevu bulması, randevu alması bile imkânsıza yakın. Yardım alarak randevu aldıysanız randevuya gideceğinizi teyit için gelen aramayı yanıtlamanız ve uygun tuşlara kısa süre içinde basmanız gerekmekte. Telefonun pili dolu olmalı ve arandığınızda telefona yetişmelisiniz. Sırf bu nedenle randevu alamayan hastalarımız var. Randevusuz gideyim derseniz, bu nobran dünyadaki kalabalıklar içinde yolunuzu bulabilmeniz gerekmekte. İleri yaş

için randevu krizi daha randevunun teknik gereklilikleri adımıyla başlıyor ve randevu var mı yok mu noktasına gelinebilir.

Dijital dönüşüm gibi büyük bir kentsel dönüşümün de içindeyiz. 50 yıl kadar önce yapılan evlerimiz, 50 yıl dolmadan yıkılacak olan yenilerine dönüşüyor. Kentsel dönüşüm büyük bir propaganda ile bize dayatılıyor. Ömrü-hayatımızda yıkılacağını gördüğümüz devasa binalar için evlerimizi yıkıyoruz. Kentsel dönüşümün para kazandırması için metrekareler değişiyor, balkonlar kayboluyor, odalar küçülüyor, ortak alanlar daralıyor, kutuların içine giriyoruz. Kentsel dönüşümün pek çok yönünden bahsedilebilir ama ben sadece metrekare artırmak için yapılanlardan ve bunların hediyesi olan dört basamaktan bahsetmek isterim.

Dönüşüm ile kat kazanmak için evler yol hizasından başlayamıyor, yarım bodrum ve arada bir zemin katımız var. Bu nedenle de apartmanların girişine dört basamak konuyor. Bu dört basamağı hasta ziyaretine gittiğim pek çok evde görüyorum. Hasta ziyaretine gitmem gerekiyor çünkü hastam, yataklak olmamasına, yürüme sorunu olmamasına rağmen bu dört basamak nedeniyle iki sokak ötedeki Aile Hekimliğine gelemiyor. Elbette emeklilerin yazmakla bitmeyecek pek çok sorunu var ama sorun emeklilerde ya da emeklilikte değil; emeklilere bakışımızda ya da bakmıyor oluşumuzda.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerine göre engellilik oranımız %12. Görme, işitme ve denge sorunlarının yaşla birlikte katlanarak arttığını düşünürsek başımızın üzerinde yeri olduğunu söylediğimiz büyüklerimiz için aklımıza gelen alüminyumdan bir tutacak. Ne yazık ki o kaygan dört basamağı bu tutacak aşamıyor. Düşme korkusu, hareketi ve dışarı çıkmayı kısıtlıyor. Yollar ise ayrı bir felaket, böylelikle yaş almışlarımız kendilerini evden çıkamaz hâlde buluyor. Giderek kas gücü azalıyor ve eve bağımlı hâlde geliyor.

COVID-19 zamanında yaşlıları eve hapseden zihniyet ile evleri hapishaneye çeviren zihniyet aynı. Oysa emeklilik, verdiğimiz emeklerin karşılığını alma zamanı. Sağlığını kaybetmiş olarak girdiğimiz emeklilik döneminde hiç gözetilmeden ve de gözden uzak tutulmak için evlere hapsediliyoruz. 50 yıl sonra yıkacağımız güzel evlerimiz hepimiz için hapishaneye dönmüş durumda. Emeklerimizi görmezden gelenlere seslenmek gerek: Emeklileri görün! Sağlıklı bir emeklilik mümkün. Sağlık sorunlarımız varsa bunları gören bir bakış hak ediyoruz. Sağlıklı ve keyifli bir emeklilik için **köşenizde oturun ortada görünmeyin diyenlerin** gözünü açmak gerek.

Hepimiz sağlığımız için neler yapabiliriz, ondan sonra konuşuruz.

Emrah Kırımlı Aile Hekimi olup 30 yıla yakındır İstanbul'da hekimlik yapmaktadır. Aile Hekimliği uzmanlığı sırasında bizdeki ismi ile geriatri olan ileri yaştaki kişilerin sağlığı ile ilgilenmiştir. Anadolu yakasındaki tüm huzurevlerini dolaşıp araştırmalar yapmış ve makale yazmıştır. Bu yaş grubunun sağlığı kendisinin önemli bir ilgi alanıdır. Ayrıca İstanbul Tabip Odası 2026-2028 dönemi yönetim kurulu üyesidir.

DENGELİ, SAĞLIKLI BESLENME AMA NASIL?

SALİH ŞENCAN

Emekli Postası'nın ikinci sayısında Uzman Diyetisyen Sn. Müge Ülker'in "60 Yaş Üzeri Beslenme" başlıklı bilimsel yazısının düşündürdüklerini paylaşacağım bu yazıda.

Ortalama insan ömrünü yetmiş sekiz yıl olarak kabul edersek, altmış yaşın önemli bir dönüm noktası olduğunu söyleyebiliriz. Bu dönemde insanın fizyolojik ve metabolik durumundaki değişimlerin, geline yaşa kadar yürünen yoldaki beslenme, uyku alışkanlıkları ve sosyal yaşamla (çalışma, eğlenme, spor vb.) ilişkisi olduğu gerçeği göz ardı edilmemelidir.

Ülkemizde emeklilik yaş sınırı altmış yaş üstü olarak yasayla belirlenmiştir. Saray rejiminin yoksullaştırma-yoksunlaştırma ve yalnızlaştırma politikalarının doğrudan muhatabı olan emekli, günümüzde yaşam mücadelesi vermekle karşı karşıya kalmıştır. 2008 yılında yapılan yasal düzenleme ile emekli aylığı bağlanma oranı (ABO) öylesine düşürülmüştür ki altmış yaş üstü emekli yurttaşlar, bırakalım sağlıklı ve dengeli beslenmeyi, açlık sınırının çok altında kalan ücretleri ile yaşamlarının son evresini "açlıkla imtihan" dönemi olarak geçirmektedir. Sendikalar tarafından açlık sınırı olarak her ay yayınlanan ücrete ulaşmak bile altmış yaş üstü emekli için hayal edilemez düşünsel bir lükse dönüşmüştür.

Emek sürecinde aktif olarak yer aldığı yaş döneminde de yaşam standardı düşüklüğü ve satın alma gücü yoksunluğu nedeni ile zaten dengeli beslenme olanağına erişemeyen birey, altmış yaşını pek çok kronik rahatsızlıkla karşılamaktadır. Sağlıklı ve dengeli beslenmemenin yanı sıra sağlıksız ve konforsuz barınma koşulları da altmış yaş üstü bireyin kalitesiz yaşamının öncül şartlarını yaratmaktadır.

Ülkemizde on yıllardır emekçi ve emeklilerin yaşam standardından bahsedilirken; "simit, çay" örneklemesinin kabul görmüş bir ajitasyon/propaganda malzemesi olarak kullanıldığı düşünülürse, sağlıklı ve dengeli beslenme konusundan ne denli uzak bir noktada olduğumuz anlaşılacaktır.

En düşük emekli aylığı Temmuz 2026'ya kadar 20 bin

lira, ortalama emekli aylığı ise 23 bin 500 lira seviyesindedir. Açlık sınırı ise bu yazı yayınlandığında; 4 kişilik aile için 36 bin lira olacaktır ki bu da kişi başına düşen gıda harcamasının 9 bin lira olacağını ifade etmektedir. Dikkatinizi çekmek isterim bu para dengeli, sağlıklı beslenmenin değil açlıktan ölmemenin karşılığıdır. Aynı durumun çalışan için de geçerli olduğunu söyleyebiliriz. 28 bin 75 lira olarak belirlenen ve 2026 yılı boyunca güncellenmeyecek olan asgari ücret ile "karın tokluğuna çalışmak" deyimi de eski Türkiye'nin tozlu raflarına terk edilmiştir. Aç kalmak için çalışan, emekliliğinde açlığa alışmış hâle gelen ve açlıkla terbiye edilmiş bir kölelik düzeni inşa edilmiştir.

Dezenflasyonist(!) Orta Vadeli Programları çerçevesinde uyguladığı ekonomi politikaları ile emekçilerin ve emeklilerin alım gücünü düşüren, ücretlerini baskılayan Saray Rejimi olumsuz gidişattan birinci derecede sorumluyken, "60 yaş üzeri beslenme" üzerine bilimsel önermelerde bulunan diyetisyenleri günah keçisi ilan etmek değil elbette niyetim.

Ve evet; 60 yaş üzeri emekli yurttaşlar simit ve çayla değil diyetisyenlerin önerdiği gibi bonfile, kontrofile, organik tavuk, tereyağı, zeytin yağı, yoğurt, kefir, peynir, yaş sebze ve meyve ile sağlıklı bir şekilde beslenmelidir. Bunu mümkün kılabilmek için "insanca yaşam ücreti" diye dile getirilen kavram, soyut olmaktan çıkarılıp somut bir gerçeklik hâline getirilmeli, emekliler bu somutu talep etmelidir.

Peki ama nasıl? Elbette örgütlenerek, emeklilerin hak arama mücadelesini birleşik devrimci mücadele çizgisine taşıyarak. Unutulmaması gereken, bu mücadelenin; karşı devrimci saldırıya karşı verilen iktidar mücadelesi olduğudur.

SAĞLIKLI YAŞAMAK İÇİN SPOR

REMZİ DİLLİ

Spor Akademisi Mezunu Eski Milli Basketbolcu

Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamalarına göre 18-65 yaş arası genç, 66-74 yaş arası genç-yaşlı, 75-85 yaş arası yaşlı ve 85 üzeri çok yaşlı olarak nitelendiriliyor.

Bu durumda önümüzde sağlıklı olarak yaşamamız gereken uzun senelerimiz var!

Bunu gerçekleştirebilmek için neler yapabiliriz biraz bunlara bakalım:

Aile Hekimliklerinde yılda 2 defa yaptırabileceğimiz tahlilleri mutlaka yaptıralım. Bunların sonuçlarına ve genel bilimsel verilere göre öncelikle beslenmemize dikkat edeceğiz.

Olanaklarımız içinde Akdeniz tipi besleneceğiz. (Bunun için www.berkayturkkan.com sitesinden ve benzer yerlerden faydalanabilirsiniz.)

Hareket etme olanağımız kısıtlı da olsa evde vücut ağırlığımız ile çökme kalkma, şınav, mekik, plank vb. hareketlerini; bant, ağırlık, ip vb. yardımcı aletler kullanılarak bilimsel bazlı hareketleri yapabiliriz. (YouTube sandalye egzersizleri.com sitesinden faydalanabilirsiniz.)

Havalar hazır düzelmişken dışarı çıkalım. Spor ayakkabımız ve kıyafetlerimiz ile yürüyüş yapalım ve bunun için öncelikle kendimize bir hedef koyalım. Örneğin, İstanbul'da iseniz Kızıltoprak - Bostancı arası 5 kilometredir. Bu mesafeyi 6500 - 7500 arası adım sayısı ile (adımınızın 65 - 75 cm. olduğunu varsayarak) 1 saat içinde yürüyebilirsiniz. Bu tempolu yürüyüş sırasında nabız sayımızın 100 - 120 aralığında olmasına dikkat edelim. Bu yürüyüşü haftada mutlaka dört beş defa yapalım.

Yok ben sıkılırım dersiniz arkadaş ile yürüme, yürürken müzik dinleme, arada dinlenip, dinlenme sırasında kitap okuma veya sosyalleşme için beraber çay içme gibi alternatiflere de başvurulabilir.

Olanığı olanlar için yüzme ve bisiklete binmeyi öneririm.

Düzenli spor tansiyon, şeker, kolesterol vb. tahlil so-

nuçlarınızı olumlu etkileyecek, kilo vermenize yardımcı olacaktır.

Ayrıca terleyerek salgıladığınız endorfin hormonu kendinizi daha mutlu hissetmenizi sağlayacaktır.

Sağlıklı ve spor dolu günleriniz olsun!

Çizer: İlker Ortaç

BAZEN ÖYLE OLUR

İLKER ORTAÇ

Çizer

Bazen öyle olur. Tek başına anmayı bile sevmemiş bir şey, yan yana geldiğinde ürkütücü olduğunu bildiğimiz başka şeylerle birlikte tuhaf biçimde güzel bir tını oluşturur. Kulağa neredeyse bir şarkı sözü gibi gelir. Tam da orada, başka bir tezat çıkar ortaya.

Sokakta elimizde bildiriyle ajitasyon yaparken bağıırıyoruz:

“Emekçiler Emekliler Engelliler!”

Oysa sakat hareketi içinde, benim de dahil olduğum, “engelli” imgesini kullanmaktan imtina eden bir kesim var. Çünkü bu ifade, meseleyi toplumsal bağlamından koparıp sorumluluğu doğrudan bireyin kendisine yüklüyor. Halbuki mesele kişinin bedeninde değil; toplumsal normların inşasında, o inşayı meşru kılan kültürde ve bu kültürü benimseyecek kadar düşük bir eğitim düzeyine toplumu mahkûm eden iktidarda düğümleniyor.

Bugün bir emeklinin yaşaması değil, hayatta kalması bile çok zorken; bir de sakat olduğunu, üstelik hayattaki tek sermayesi olan emeğini hâlâ satmak zorunda kalan sakat bir emekli olduğunu düşünün. Bu kelimeler yan yana geldiğinde, kulağa bir şarkı sözü gibi vuran, hatta biraz trap tınısı taşıyan o ritim, 53 yıllık sakatlık deneyimiyle sokakta bildiri dağıtan bir devrimcinin ajitasyonunu güçlendiriyor.

Şimdi bu giriş, Emekli Postası’nın bu sayısından başlayarak sizlerle buluşacak bir yazı serisinin başına yerleştiğinde, okura dönüp şunu söylüyor: Buradaki özne sensin. O zaman, bir dakika... Bir dakika. Dramaturjiye fazlasıyla takıntılı bir yazar olarak, bir sonraki cümlede editoryal bir hataya mahal vermemek için hemen not düşeyim:

“Emekçiler Emekliler Engelliler!” derken arada virgül yok. Tıpkı partimizin şiarı olan **“Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm”** gibi.

Çünkü bunları birbirinden kopuk, ayrı ayrı başlıklar olarak saymıyoruz. Hepsini birden benim. Sensin. O.

Biziz.

Ve bizler bu yazı serisinde sakatlık ve sakatlık hareketi üzerine konuşacağız. Bir dizi kavram setini tartışırken, bunların sosyolojik ve sosyalist bağlarını kurmaya; emeklilerin sırtına yüklenen yükleri, bu yüklerin sınıfsal anlamını ve olası çözüm yollarını birlikte düşünmeye çalışacağız.

Sanırım böylesine sert bir konuda, giriş için en

doğru başlangıç; sakatlığa dair iki temel bakış açısını tanımlamak, ardından da bunlardan hangisinin yanında ve neden durduğumuzu açıklamak olacak. Böylece meseleyi sloganın sertliğine hapsedmeden, ama o sertliği de yumuşatıp etkisizleştirmeden; daha naif, daha sakin ve daha kurucu bir yerden tartışmaya açabiliriz.

Sakatlık kuramları temelde iki ana hatta ayrılır.

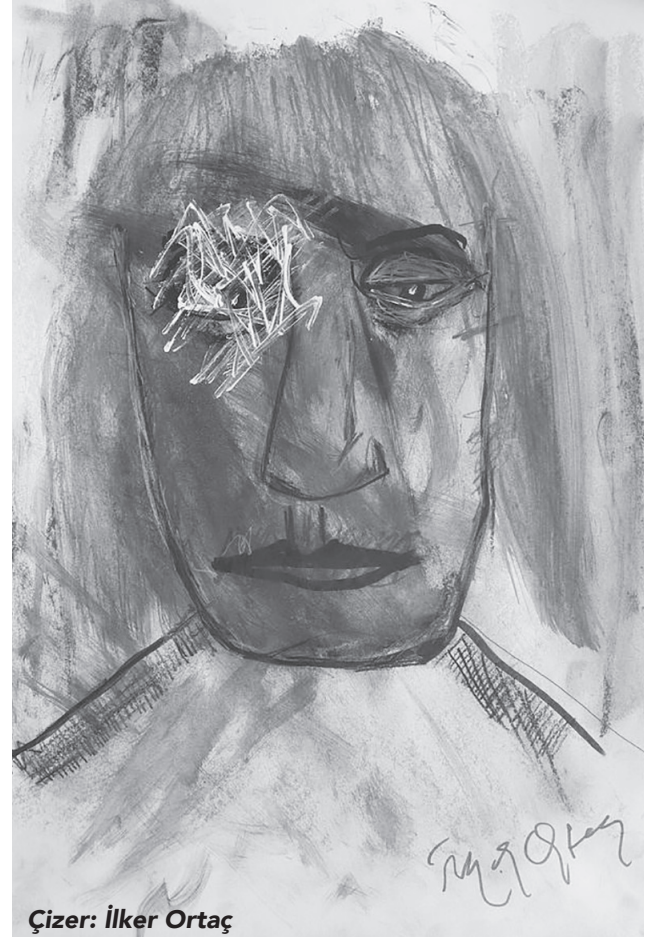
Tıbbi model, sakatlığı bireyin bedenindeki eksiklik, bozukluk ya da işlev kaybı olarak görür; çözümü tedavi, rehabilitasyon ve bireyin “normale” yaklaştırılmasında arar.

Sosyal model ise meseleyi bedende değil, toplumsal örgütlenmede arar. Buna göre insanı sakatlayan şey yalnızca bedensel farklılık değil; merdivenler, erişilemeyen okullar, işyerleri; yoksulluk, ayrımcılık ve sağlamcı kültürdür. Marksist bakış ise buraya sınıf ilişkilerini ekler: Kapitalizm, bedeni üretkenlik ölçüsüne göre değerlendirir; “verimli” olmayı dışarıda bırakır.

Buradan yola çıkarak, bizler için **emekli, engelli ve emekçi** kesimlerin tek tek bileşim kümesini aldığımızda bile ne kadar büyük bir kitleden söz ettiğimizi düşünün. Hatta derseniz bileşimini değil, kesişimini alın: Yine çok kalabalığız. Bu kalabalık tek bir şiarın arkasında birleştiğinde; tek bir şiar için örgütlendiğinde, sakat fikirlerden uzak, sınıfsız bir toplum ihtimali artık uzak bir düş olmaktan çıkar. Çünkü emekliler, engelliler ve emekçiler için şiar bellidir:

Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm.

10-16 Mayıs Engelliler Haftasında TİP Engelli Hakları Komisyonu, bülten yayınladı.

Çizer: İlker Ortaç

FİLM DÜNYASI / YAMAN ÜGÜT

Umberto D.

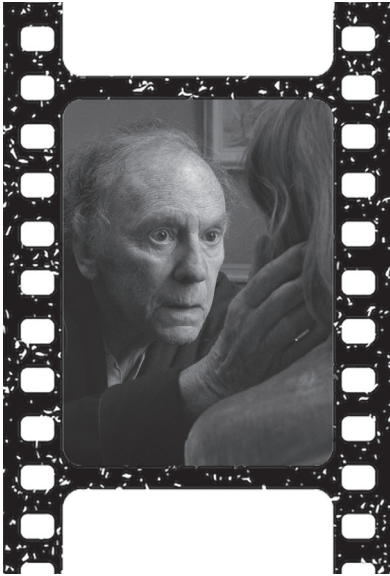
1952 İtalya, dram.
Yönetmen: **Vittorio De Sica**

Başroller: **Philip Seymour Hoffman, Christopher Walken, Catherine Keener ve Mark Ivanir.**

Film, Roma'da düşük emekli maaşıyla yaşam mücadelesi veren yaşlı bir memur olan Umberto Domenico Ferrari'nin hikâyesini anlatır. Yalnız yaşayan Umberto, artan borçları ve ev sahibinin baskısı altında giderek daha zor bir duruma düşer. Hayattaki en büyük dostu ise küçük köpeği Flike'tır. Umberto, yoksulluk, yalnızlık ve toplumun yaşlı insanlara karşı kayıtsızlığıyla mücadele ederken bir yandan onurunu korumaya çalışır.

Sade ama son derece etkileyici anlatımıyla film, savaş sonrası İtalya'daki sosyal gerçekliği ve insan yalnızlığını derin bir insani duyarlılıkla ele alır. Umberto D., özellikle yaşlılık ve insan onuru üzerine sinema tarihinin en dokunaklı filmlerinden biri olarak kabul edilir.

Film, başrolde oynaması için gerçek hayatta bir üniversitede profesör olan **Carlo Battisti** adında profesyonel olmayan bir aktörü kullanmasıyla ünlüdür. Bu seçim, filmin doğal performansı ile İtalyan Yeni Gerçekçilik akımının en önemli örneklerinden biri olmasını sağlamıştır.

Amour

(Aşk), 2012 Fransız-Avusturya ortak yapımı, dram.
Yönetmen: **Michael Haneke.**

Başroller: **Jean-Louis Trintignant, Emmanuelle Riva.**

Film, Paris'te yaşayan yaşlı ve kültürlü bir çift olan **Georges** ile **Anne**'in hayatına odaklanır. Anne'in felç geçirmesiyle birlikte çiftin sakin ve düzenli yaşamı kökten değişir. Georges, eşine evde bakmaya çalışırken hem fiziksel hem duygusal olarak ağır bir yükün altına girer. Zaman ilerledikçe aşk, sadakat ve insan onurunun sınırları giderek daha acı verici biçimde sınanır.

Amour, yaşlılık, hastalık ve ölüm gibi zor temaları son derece sade ve gerçekçi bir anlatımla işler. Abartıdan uzak yaklaşımı ve güçlü oyunculuklarıyla film, uzun süre etkisini koruyan yoğun bir duygusal deneyim sunar.

Film, **2012 Cannes Film Festivali**'nde **Altın Palmiye** kazanmış, ayrıca **En İyi Yabancı Film Oscarı** dahil birçok önemli ödüle layık görülmüştür.

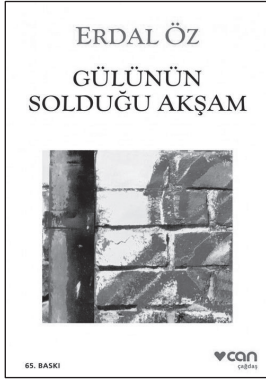
The Bucket List

(Şimdi ya da Asla), 2007 ABD, dramedy (komedi-drama).
Yönetmen: **Rob Reiner.**

Başroller: **Jack Nicholson ve Morgan Freeman.**

Film, ölümcül kansere yakalandıklarını öğrenen iki yaşlı adamın hikâyesini anlatır. Hayata bakışları tamamen farklı olan milyarder iş insanı **Edward Cole** ile sakin ve bilge tamirci **Carter Chambers**, aynı hastane odasını paylaşırken beklenmedik bir dostluk kurarlar. Carter'in hazırladığı "ölmeden önce yapılacaklar listesi" sayesinde birlikte dünyayı do-laşmaya ve erteledikleri hayalleri gerçekleştirmeye karar verirler.

Yolculukları boyunca yalnızca macera yaşamaz, aynı zamanda hayatın anlamı, pişmanlıklar, aile bağları ve dostluk üzerine de düşünürler. **The Bucket List**, mizah ve hüznü dengeli biçimde bir araya getirerek, hayatın son döneminde bile yeni başlangıçların mümkün olabileceğini anlatan sıcak ve duygusal bir hikâye sunar.

Gülünün Solduğu Akşam - Erdal Öz

Bir sahafın tezgâhına düşen her kitap, sadece okunmuş bir metin değil; yaşanmış bir hayatın izidir. Gülünün Solduğu Akşam da öyle... Kapağını açtığınız anda, bir dönemin ağırlığı, bir insanın kırılma anı ve bir ülkenin suskunluğu usulca omzunuza çöker.

Erdal Öz, bu kitabında sadece anı anlatmaz; hafızayı diri tutar. Özellikle Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının son günlerine dair tanıklığı, edebiyatla tarihin kesiştiği o ince çizgide yürür. Bu ne tam bir roman ne de kuru bir hatırat... Daha çok, vicdanın kaleme aldığı bir iç döküş. Erdal Öz'ün dili yalın ama vurucu. Süs yok, gösteriş yok. Zaten böyle bir hikâyede fazlalığa yer yok. Okur, metnin içinde ilerledikçe kendi vicdanıyla baş başa kalır. Hele ki Türkiye'nin yakın tarihine az çok aşinaysanız, satır aralarında dolaşan sessizlik sizi daha çok sarsar.

Emekli Postası okurları için bir not düşmek isterim:

Emeklilik, sadece dinlenmek değil; geçmişle hesaplaşmak, hatırlamak ve anlamlandırmaktır. Bu kitap tam da bu yüzden kıymetli. Çünkü "unutma"nın kolay olduğu bir çağda, "hatırlamak" bir direniş biçimidir.

Hasretinden Prangalar Eskittim - Ahmed Arif

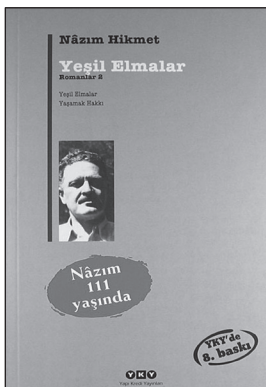
Bir sahafın rafında şiir kitapları ayrı durur. Çünkü onlar sadece okunmaz; dokunulur, taşınır, bazen bir mendil gibi cebinde gezdirilir. Hasretinden Prangalar Eskittim de tam olarak böyle bir kitap... Yıpranmış kapakları, altı çizilmiş dizeleri, arasına sıkıştırılmış eski fotoğraflarıyla gelir çoğu zaman tezgâha.

Ahmed Arif bu kitapta sadece şiir yazmaz; içindeki yangını paylaşır. Onun dizelerinde hasret, öyle romantik bir uzaklık değildir. Memleket özlemidir, sevdadır, zindanın soğuk duvarıdır. Okur, daha ilk sayfalarda şunu anlar: Bu kitapta kelimeler süs olsun diye değil, yara açmak için vardır.

Ahmed Arif'in dili halkın dilidir ama sıradan değildir. Anadolu'nun taşını, toprağını, kokusunu getirir. Öyle dizeler vardır ki, okuduğunuzda bir dağ başında rüzgâr eser gibi olur içinizde. Ve bazı dizeler... İnsanın içine oturur, kolay kolay kalkmaz.

Emekli Postası okurları için ayrı bir yerden bakarsak:

Bu kitap, geçmişin yorgunluğunu taşıyanlar için bir aynadır. Yılların emeği, çekilen hasretler, yarım kalmış sevdalar... Hepsi bu şiirlerde yankılanır. Emeklilikte insan biraz daha durup düşünür ya; işte o anlarda Ahmed Arif'in dizeleri gelip yanınıza oturur.

Yeşil Elmalar – Nazım Hikmet

Bir sahafın tezgâhına Yeşil Elmalar düştüğünde, kitap önce kapağıyla değil, içindeki sesle kendini belli eder. Çünkü Nazım Hikmet, hangi türde yazarsa yazsın, satırlarının arasında mutlaka bir insan sesi taşır: özleyen, direnen, seven bir ses...

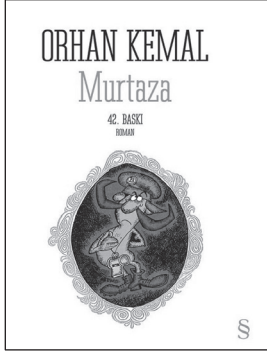
Yeşil Elmalar, onun daha az konuşulan ama o yüzden daha dikkatle okunması gereken kitaplarından biridir. Şiirle öykü arasında gidip gelen bir anlatı dünyası kurar. Bir sahaf gözüyle söyleyeyim: Bu kitap genelde rafın en önünde durmaz ama bilen gelip doğrudan onu sorar. Çünkü bu kitap, "ünlü" olduğu için değil, "derin" olduğu için okunur.

Nazım Hikmet'in burada kurduğu dil, alıştığımız coşkulu ve gür sesinden biraz daha içeri çekilmiş gibidir. Daha sakin ama daha sızılı... Sanki bir masanın başında oturmuş, hayatın içinden küçük anları anlatırken birden derin bir yaraya dokunur gibi. "Yeşil elma" metaforu da tam burada anlam kazanır: Henüz olmamış, biraz buruk, biraz umutlu... Yarım kalmış hayallerin, ertelenmiş sevinçlerin sembolü gibi.

Bir sahaf olarak şunu fark ediyorum: Bu kitabı alanlar genelde geri getirip satmaz. Çünkü bu kitap hızlı okunacak bir kitap değil. Ara vererek, dönüp tekrar bakarak okunur. Bazı sayfaları kıvrılır, bazı cümlelerin altı çizilir. Yani kitap, okurun hayatına karışır.

Emekli Postası okurları için ayrı bir yerden bakarsak:

Emeklilik, insanın hayatına dönüp baktığı, "ne eksik kaldı?" diye sorduğu bir dönemdir. İşte Yeşil Elmalar, tam da bu sorunun kitabı. İçinde biraz geçmiş, biraz pişmanlık, ama en çok da hâlâ diri duran bir umut vardır. Çünkü Nazım, ne yazarsa yazsın, umudu hiçbir zaman tamamen bırakmaz.

Murtaza - Orhan Kemal

Bir sahafın rafında Murtaza genelde ince görünür ama ağırlığı, sayfa sayısı ile ölçülmez. Çünkü Orhan Kemal, bu romanda bir insanı anlatırken aslında bir düzeni, bir zihniyeti, bir dönemin ruhunu da anlatır.

Murtaza, sıradan bir bekçinin hikâyesi gibi başlar. Görevine körü körüne bağlı, kuralları her şeyin üstünde tutan bir adam... Ama sayfalar ilerledikçe anlarız ki Murtaza sadece bir karakter değildir; o, otoritenin küçük bir temsilcisidir. Yukarıdan gelen emri sorgulamayan, insanı değil düzeni önceleyen bir anlayışın ete kemiğe bürünmüş hâlidir.

Orhan Kemal'in dili her zamanki gibi sade, akıcı ve sahicidir. Süslemez, büyütmez, doğrudan gösterir. Okur, olayların içine çekilirken farkında olmadan bir sorgulamanın da içine girer: "Kural mı önemli, insan mı?" İşte romanın asıl ağırlığı burada başlar.

Emekli Postası okurları için ayrı bir yerden bakarsak:

Bu kitap, uzun yıllar bir düzenin içinde çalışmış, kurallarla yaşamış insanlar için oldukça tanıdık bir hikâye sunar. Amirler, talimatlar, görev bilinci... Ama emeklilik, insanın biraz da geriye dönüp bakma zamanıdır. Murtaza, o bakışı keskinleştirir. "Biz neye hizmet ettik?" sorusunu usulca getirir insanın önüne.

Bir akşam, eski günleri düşünürken açılacak bir kitaptır bu. Belki bir satırında eski bir iş arkadaşınızı hatırlarsınız. Belki de kendinizden bir parça görürsünüz.

SUDOKU

	9	3	4	2	6			
7	5		3				4	
2			8			9		
	8			9			5	4
		5						8
9		7			5	6	2	
			5				1	9
5		6		3		4		7
			7					

			7					
			6		3			
2	9				5	3	4	
					6	1	9	8
3	5	1	4	9		7		
6				7				4
	6	5		1		9		
		3			2		1	5
9	1					4		

ÇOK YÖNLÜ HAZIRLIK OLMADAN BAŞARI OLMAZ

ORHAN SİLİER

Tarihçi

15-16 Haziran 1970 büyük işçi eylemine ait anlatıların büyük çoğunluğunda o günlere odaklanılır. Böyle olunca da yüzbinlerce işçi birden sendika seçim hakkının ellerinden alınmasına başkaldırdı gibi bir izlenim doğar. Bugüne ve geleceğe ilişkin kimi hayalleri de besleyen bu yorumun gerçek hayatla ilişkisi yoktur. 15-16 Haziran, kökleri 19. yüzyıla uzanan, 1960'ların görece demokratik koşullarında günlük eğitimi ve küçük provaları yapılmış sendikal ve politik mücadele ve örgütlenme birikiminin bir patlama ile yüzeye çıkışıdır.

İşçi sınıfımızın tarihinde birkaç güne değil ancak aylara yoğunlaşmış benzeri eylemlilik ve örgütlenme deneyimleri de vardır. 1908'de Abdülhamit'in iktidardan uzaklaştırılmasının hemen sonrasında ("Hürriyet'in ilanı" günlerinde), 1919-1922 Mütareke Döneminde, 1946 yılında ülkenin "çok partili" bir politik hayata geçeceği sanısının yaygınlaştığı Haziran-Aralık ayları arasında da güçlü hareketlenmeler yaşanmıştır.

Demokrat Parti iktidarının sona ermesi işçi hareketi için görece bir özgürlük, hareketlilik, kültürel ve politik gelişme fırsatını birlikte getirdi. 1961'in başında İstanbul'da yayın yapan dokuz gazetenin çalışanlarının patronlarını protesto etmek için bir yürüyüş düzenlemeleri ile başlayan ilk adım Aralık'ta İstanbul İşçi Sendikaları Birliği'nin çağrısıyla 150 bine yakın işçinin sendikalaşma hakkı için Sarayhan Meydanı'nda yan yana gelmesiyle ilk zirvesine ulaştı. 1963 Sendikalar ve Grev Yasası'nı beklemeden yapılan grevler bu zincirin birer halkası oldu; her türden işçi eylemleri 1960'lar boyunca sayıca hızla arttı. Yaptığım bir niceliksel araştırmaya göre, 1961'de kaydedilen işçi eylemi sayısı 4, 1962'de 15, 1963'te 25 iken, bu sayı 1968'de 88, 1969'da 123 ve nihayet 1970'te 150'ye yükseldi. Bu artışta İstanbul ilk yıllarda %67, %47, %53 gibi yüksek oranlarda başı çekti. Özellikle 1964-67 yasal grevlerin yaygınlaşması döneminde eylemler içinde payı azalan İstanbul, 1968'den 1970'e yeniden mücadelenin odağına yerleşti.

Sayıca artış ve bir ana merkezde eylemliliğin yoğunlaşmasının yanı sıra, eylem türü, cesaret edilen direniş biçimlerinin keskinleşmesi ve ana sendikal örgütlenme odağının belirginleşmesi de önemliydi. Eylemlerin türlerine göre dağılımında da sayısal artışa benzer bir eği-

lim görüldü. Toplu sözleşme anlaşmazlıklarından doğan yasal, sıradan grevlerin, izinli yürüyüş ve protestoların payı, genel eğilim olarak düştü, oturma grevlerinden işyeri işgallerine ve kitlesel protestolara kadar daha cesur, sınırları zorlayan eylemlerin oranı arttı. Özel sermayenin büyük ölçekli işyerlerindeki eylem oranı yükseldi. İstanbul yeni ve riskli eylemlerin öncülüğünü yaptı. İstanbul'un tüm işçi eylemleri içindeki payı üçte bir civarında iken bu tür eylemlerdeki payı beşte iki oldu. Türkiye çapında tüm işçi eylemlerinin yaklaşık yarısı Türk-İş'e bağlı işçiler, ancak üçte biri DİSK üyeleri tarafından gerçekleştirilirken İstanbul'da bu oran tersine döndü; DİSK fiili bir öncelik ve öncülük rolü kazandı. Bu öncülük metal-makine imalatı; lastik-plastik; ilaç-kimya ve gıda sektörleri gibi DİSK'in güçlü sendikalarının bulunduğu sektörlerde daha da belirginleşti. Kısaca, mücadelenin 1968 sonrası odak merkezinde DİSK ve bu konfederasyona bağlı sendikalara toplu üyelik geçişleri ya da bunun için verilen sendikal çalışmalar yer aldı.

Belki bir-iki cümle ile bu sendikal mücadelenin arkasındaki ekonomik tabloya, sermaye birikim modeline de

değirmekte yarar var. 1960'lar, yurtdışından satın alınan malların önemli bir bölümünün artık içeride yabancı sermayenin küçük ortağı konumundaki yerli firmalar tarafından, yüksek, tekelci kâr oranları ile üretilmeye başlandığı yıllar oldu. Yüksek kârlılık ortamında iyi yönetilen, birleşik bir sendikal mücadele işçilerin sendikal haklarında hissedilir bir artışa olanak verdi. Günlük geçimleri için öncü işyerlerindeki mücadelenin anlamını yakından izleyen yüzbinlerce işçi, sendikalarını seçme hakkını savunma eğilimi içine girdi. Bu mücadele ile Korkut Boratav ve Tuncer Bulutay'ın saptamalarına göre 1960-1970 döneminde ortalama reel ücret artışı yıllık %5, on yıllık dönem için %60 civarına ulaştı; artan ücretli ve maaşlı kişi sayısının yükselmesinin de etkisiyle, milli gelir içinde ücret ve maaşların dönem başında %18 civarında olan payı %25'e çıktı.

Bu ücret ve iş koşulları mücadelesinin yanı sıra 1961'de daha sonra DİSK'i de kuracak olan sendikacıların öncülüğünde kurulup 1962 sonrasında etkili bir çalışma içine giren TİP'in merkezinde olduğu sol, sosyalist politik mücadele adına güçlü adımlar attı. Ülkenin sol birikiminin çok önemli bir bölümünü ilk 7-8 yıl boyunca kendi çevresinde birleştirebilen, Meclis'te azımsanamayacak bir temsil olanğı bulup birçok temel konuda gündemi etkileyen, hatta bazen belirleyen bu politik odak, en bilinçli işçilerin önemli bir kesimini etrafında toparlayabildi. TİP çevresinde yetişen bazı işçiler ve üniversiteli gençler de ana işçi kitlesi ile güçlü bağlar kurdular. Bu işçilerin birçoğu işyeri temsilcisi, sendika bölge temsilcisi, işçi mahallelerinin güvenilir, etkili kişileri oldular. Üniversiteli gençler içinde fabrikalarla güçlü bağlantıları olan, sendikal kadrolarda eğitmen, toplu sözleşme uzmanı olarak yer alan, gidip işçi olarak fabrikalarda çalışan kişilerin sayısı arttı.

1968-69 yıllarında, birliğin önemini yeterince kavrayamayan parçalanma ve dağılmalara, bu arada DİSK'le TİP arasına bir mesafe girmesine rağmen, sendika seçme özgürlüğünün savunulması, 1970'e gelindiğinde CHP'nin de katılımıyla, geniş muhalefet çevrelerinin ortak talebi oldu. Adalet Partisi'nin Meclis çoğunluğu ve TİSK'in baskıları karşısında, meslek odalarının ve emek yanlısı sivil toplum kuruluşlarının DİSK'le dayanışması - henüz tekelleşmemiş - basında yeterli yankı buldu ve kamuoyunu hazırlayan bir unsur oldu.

Özetle, DİSK'in hayli sağlam temellere dayanan, yalnız kendi üyelerinin değil, sık sık Türk-İş'li ve bağımsız sendika üyesi işçilerin de desteğini kazanan hazırlığı, işçi kitlelerinin talebine dönüşen bir özgürlük alanını kararlılıkla savunması ve son aşamada da mücadele cesaretini koruması 15-16 Haziran patlamasını birlikte getirdi. Hemen ilan edilen sıkıyönetimin DİSK'i ezmesini engelleyen de bu birikim ve hazırlık oldu. 15-16 Haziran'la, sol içinde işçi sınıfının öncülüğü konusundaki olumsuz tutumlar etkilerini kaybetti. Bununla birlikte, sendikali-sendikasıız ilerci işçilerin ve işçi sınıfının yolundan giden aydınların önemli bölümünü çevresinde birleştiren politik odağın dağılma eğilimine girmesi, ardından resmen kapatılması, yeniden kuruluşun yıllar sürmesi bu sınıfsal yükselişi sınırladı. 15-16 Haziran'da işçi kitlelerinin birleşerek, kamuoyu desteğini arkalarına alarak, demokratik haklar için cesaretle örgütlenip mücadele ederek verdikleri dersin yeterince dikkate alınmaması, hareketi çok odaklı, dağınık bir duruma soktu. Bu ders günümüzde de hâlâ önemini koruyor.

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişinin Yıldönümünde Hatırlatma

15-16 Haziran 1970, Türkiye işçi sınıfı tarihinin yalnızca en büyük direnişlerinden biri olmayıp, aynı zamanda unutulmaya direnen bir hafıza mekânıdır. O gün on binlerce işçi İstanbul ve İzmir sokaklarında yalnızca sendikal hakları için değil, sınıf kimlikleri ve örgütlenme özgürlükleri için de yürüdü. Bugün taşeronlaşma, güvence-siz çalışma ve sendikasıızlaştırma politikalarıyla karşı karşıya bırakılan işçi sınıfı açısından 15-16 Haziran'ın mirası; mücadele azmini, dayanışmayı ve hak arama iradesini yeniden hatırlatmaktadır. Çünkü 15-16 Haziran, emek-sermaye çelişkisinin görünür hâle geldiği, işçi sınıfının kendisini toplumsal bir özne olarak ortaya koyduğu tarihsel eşiklerden biridir.

1960'ların sonuna gelindiğinde Türkiye'de işçi sınıfı hızla büyüyor, sendikal ve siyasal bilinç yükseliyordu. 1961 Anayasası'nın sağladığı görece özgürlük ortamında DİSK ve TİP gibi yapılar işçi hareketinde önemli bir güç hâline geldi. Ancak devlet ve sermaye çevreleri bu yükselişi tehdit olarak gördü. Adalet Partisi hükümetinin 1970 yılında hazırladığı yasa değişikliğiyle DİSK'in etkisizleştirilmesi ve işçilerin Türk-İş'e yönlendirilmesi hedefleniyordu.

Bunun üzerine yaklaşık 150 bin işçi fabrikalardan çıkarak sokaklara yürüdü. Barikatlar kuruldu, yürüyüşler düzenlendi. Devlet sıkıyönetim ilan ederek direnişi bastırmaya çalıştı; çok sayıda işçi gözaltına alındı, üç kişi yaşamını yitirdi. Ancak hükümet geri adım atmak zorunda kaldı ve Anayasa Mahkemesi yasa değişikliğini iptal etti. Böylece 15-16 Haziran, yalnızca bir sendikal direniş değil; işçi sınıfının kendi tarihsel varlığına sahip çıktığı en önemli toplumsal kırılmalardan biri olarak tarihe geçti.

Hatırlatmak isteriz ki 15-16 Haziran 1970'in genç işçileri bugünün emeklileri.

1970'te işçiler barikatların üzerine yürümüşü.
2026'da madenciler hakları için direniyor.
Aradan geçen yıllar değişti; sömürü düzeni ve
sınıfın öfkesi değişmedi.

EMEKLİ
POSTASI